Cena 60 gr. Цана 60 гр.

NIWA
Organ Z.G Białoruskiego
Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Ніва

Орган
Г П Беларускага
грамадска культурнага таварыства

№ 1 (149) БЕЛАСТОК, 4 СТУДЗЕНЯ 1959 года ГОД IV

1959

Вось і выплыў на небасхіле падзей 1959 год. Для беларусаў, ужо на самым пачатку, аб'явіў ён вялікае свята — 40-вую гадавіну Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі — першай у гісторыі беларускага народу, беларускай дзяржавы.

40 год у гісторыі гэта невялікі адрэзак часу. Але гэтыя ж сорак год у жыцці беларускага народу адыгралі незвычайную ролю. Прыгнечаны, забіты, вечна паднявольны народ, як той бессмяротны купалаўскі Лявон, зварухнуўся

Як вада, як агонь,
Пазнаў сілу ў сабе чебывалую...

І гэты народ, якога адвечнай марай было жаданне людзьмі звацца, у выніку Кастрычніцкай Рэвалюцыі стаў гаспадаром сваёй зямлі і заняў пачэсны пасад між народамі.

Заваёвы беларускага народу, дасягненні БССР на працягу свайго 40-га існавання, шчыра радуюць сэрца кожнага беларуса.

І таму мы падымаючы першую навагоднюю чарку, ад усёй душы, жадаем далейшых поспехаў нашым савецкім братам.

Сустракаючь 1959 год нельга не адзначыць падзей, якія разгортваюцца ў нашай краіне. XII пленум нашай партыі накрэсліла перад народам план далейшага развіцця будаўніцтва сацыялізма ў Народнай Польшчы. План гэты адкрывае новыя перспектывы развіцця нашай народнай дзяржавы, з ім партыя ідзе да свайго III-га з'езду, заклікаючы народ на сацыялістычнае спаборніцтва.

Таму мы павінны яшчэ больш згуртавацца вакол нашай партыі і далажыць усіх намаганняў, каб у вялікім сацыялістычным паходзе крочыць і надалей у першым шарэнгу.

Гэта нашае ганаровае заданне і мы яго з гонарам выканаем.

Таму другую чарку падымем за нашу партыю, за арганізатара і натхніцеля нашых перамог.

Сонечным сакавіковым днём 1956 года выйшаў у свет першы нумар «Нівы». Як жа аб гэтым не ўспомніць цяпер, калі за два месяцы скончым 3 гады свайго клапатлівага жыцця і пойдзе нам чацвёрты год. У сваёй працы, нягледзячы на рознага роду недахопы, спадзяемся, што зрабілі мы шмат добрага. Хоць гэта не круглы юбілей і не лірычныя адступленні за рана, аднак нельга не адзначыць, што на працягу гэтых год. мы заўсёды адчувалі падтрымку нашых чытачоў. На гэтую падтрымку лічым і ў далейшым.

Таму трэцюю чарку вып'ем за Вас, дарагія чытачы, за нашы сувязі, за змястоўныя і цікавыя лісты, і як казаў наш Колас, за тое,

Каб у хляве ды ўсё пладзілась
Каб жыта ў полі каласілась,
Няхай раяцца добра пчолы
І самі будзем мы вясёлы.

З выпадку Новага года усім нашым актывістам, членам і сімпатыкам жадаем поспехаў у грамадскай дзейнасці і шчасця ў асабістым жыцці.

Галоўнае Праўленне
Беларускага грамадска- культурнага
таварыства.

З выпадку Калял і Новага года шлем нашым чытачам сардэчныя пажаданні.
РЭДАКЦЫЯ

Цэнтральнаму Камітэту Камуністычнай Партыі Беларусі
Ураду Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі

Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства сардэчна вітае знамянальную падзею ў гісторыі беларускага народа 40-ую гадавіну Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі і Камуністычнай партыі Беларусі.

Вялікі шлях, па якім прайшла першая ў гісторыі беларуская дзяржава, сведчыць аб правільнай ленінскай нацыянальнай палітыцы, якая з'яўляецца галоўным звяном, яднаючым народы вялікага Савецкага Саюза, якая знаходзіць прымяненне і ў краінах народнай дэмакратыі, у тым ліку і ў нашай краіне.

Велізарныя поспехі беларускага народа, які пад кіраўніцтвам сваёй роднай Камуністычнай партыі будуе камунізм, бязмежна радуюць нас і натхняюць.

Беларусы — жыхары Польскай Народнай Рэспублікі — з пачуццём вялікай нацыянальнай гордасці адзначаюць слаўны юбілей беларускага народа.

Мы прыложым усе намаганні ў справе распаўсюджвання дасягненняў Савецкай Беларусі, ва ўмацаванні дружбы паміж польскім і беларускім народамі.

Прыміце ад нас гарачыя пажаданні далейшых поспехаў у развіцці прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры Беларускай рэспублікі.

Беласток.

Галоўнае Праўленне
Беларускага грамадска -
культурнага таварыства.

Галоўнаму Праўленню Беларускага грамадска-культурнага таварыства

БЕЛАСТОК

Дарагія Сябры!

Беларускае Таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі горача віншуе членаў Галоўнага Праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства з Новым годам і жадае далейшых поспехаў у плённай працы па ўмацаванню непарушнай дружбы народаў Польшчы і Савецкага Саюза.

Старшыня Прэзідыума
І. К. КАЗЛОЎ

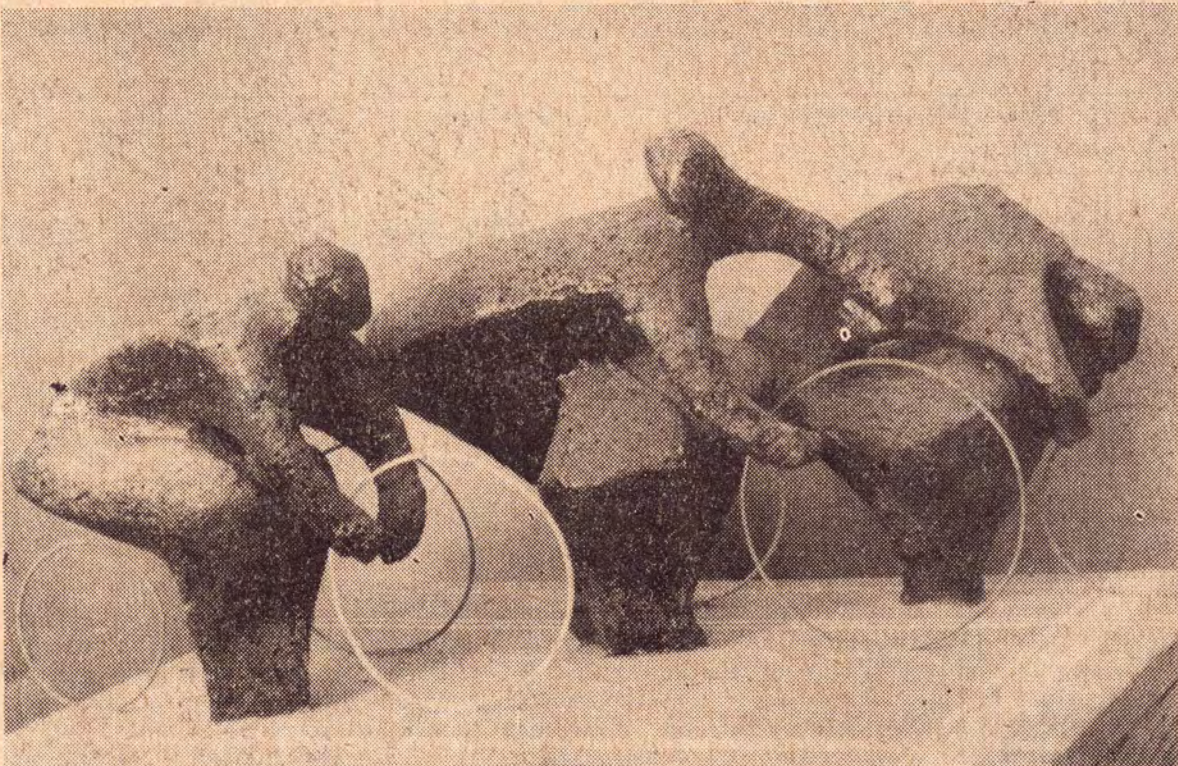
Беларускаму Таварыству дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі

МІНСК

Дарагія Сябры!

Сардэчна віншуем Вас з знамянальным юбілеем беларускай дзяржавы. З гэтага выпадку жадаем Вам вялікіх поспехаў у далейшым умацоўванні дружбы і сувязей з зарубежнымі краінамі.

Галоўнае Праўленне
Беларускага грамадска - культурнага
таварыства
Беласток.

19.XII.1958 г. у салоне «Захэнта» адкрылася выстаўка скульптуры Варшаўскай акругі Саюза Польскіх Артыстаў Пластыкаў пад загалоўкам «Варшаўская скульптура 1945 - 1958 г.». Гэтая выстаўка з'яўляецца падсумаваннем дасягненняў варшаўскіх скульптараў. Між іншым на выстаўцы паказана праца Міколы Валкавыцкага ўраджэнца Белавежы.
На здымку: «Велагоншчыкі» (з выстаўкі салона «Захэнта»). М. Валкавыцкага

Да стварэння Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі

На рэспубліканскай устаноўчай канферэнцыі, якая адбылася 17 снежня 1958 года, з дакладам аб стварэнні Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі і яго задачах выступіў старшыня праўлення Беларускага таварыства культурнай сувязі з заграніцай І. К. Казлоў.

«За апошні час, — сказаў ён, — значна выраслі магчымасці для расшырэння сувязей з зарубежнымі краінамі, як праз дзяржаўныя, так і грамадскія арганізацыі, а формы і метады дзейнасці былога Усесаюзнага таварыства культурнай сувязі і яго структура ўжо ўстарэлі, не адпавядалі патрабаванням, якія вынікаюць з міжнародных абставін, і не садзейнічалі прыцягненню да ўдзелу ў яго рабоце шырокай савецкай грамадскасці.

Савецкія таварыствы дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі заклікаюць ажыццяўляць высакародныя задачы ўмацавання дружбы, узаемаразумення, давер'я і культурнага супрацоўніцтва народаў СССР з усімі народамі свету шляхам узаемнага азнаямлення з гісторыяй, эканомікай, культурай, навукай, устанаўлення цесных кантактаў паміж прадстаўнікамі шырокіх грамадскіх колаў і абмену вопыта ў розных галінах творчай дзейнасці народаў.

З мэтай далейшага паляпшэння работы па развіццю дружалюбных сувязей савецкага народа з народамі зарубежных краін і ўцягнення ў гэтую работу шырокай савецкай грамадскасці прызнана мэтазгодным пераўтварыць існуючыя рэспубліканскія таварыствы культурнай сувязі з заграніцай у таварыствы дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі.

Канферэнцыя аднагалосна прыняла пастанову аб заснаванні беларускага таварыства дружбы і культурных сувязей з зарубежнымі краінамі і прыняла статут таварыства.

Канферэнцыя выбрала праўленне таварыства ў складзе 59 чалавек. Выбрана таксама рэвізійная камісія. Старшынёй прэзідыума праўлення выбран І. К. Казлоў і намеснікам старшыні прэзідыума В. А. Чарняўская.

Будаўніцтва даследчага ядзернага рэактара ў Беларусі

Акадэмія навук БССР будуе даследчы ядзерны рэактар цеплавой магутнасцю тысячу кілават. Гэта першая ў Беларусі ўстаноўка такога тыпу.

У гутарцы з карэспандэнтам БЕЛТА акадэмік Акадэміі навук БССР А. В. Лыкаў паведаміў:

— Рэактар прызначан для правядзення навукова - даследчых работ у галіне ядзернай фізікі, для вытворчасці радыёактыўных ізатопаў, у тым ліку і кароткажывучых, і вывучэння ўласцівасцей некаторых матэрыялаў, апраменених у палях нейтронаў і гамаквантаў. Ён таксама разлічан на даследаванне цеплаабмену ў актыўнай зоне рэактара.

Адначасова на гэтай ўстаноўцы можна будзе праводзіць вучэбныя работы для лепшай падрыхтоўкі спецыялістаў па ядзернай тэхніцы, а таксама даследчыя работы ў галіне біялогіі.

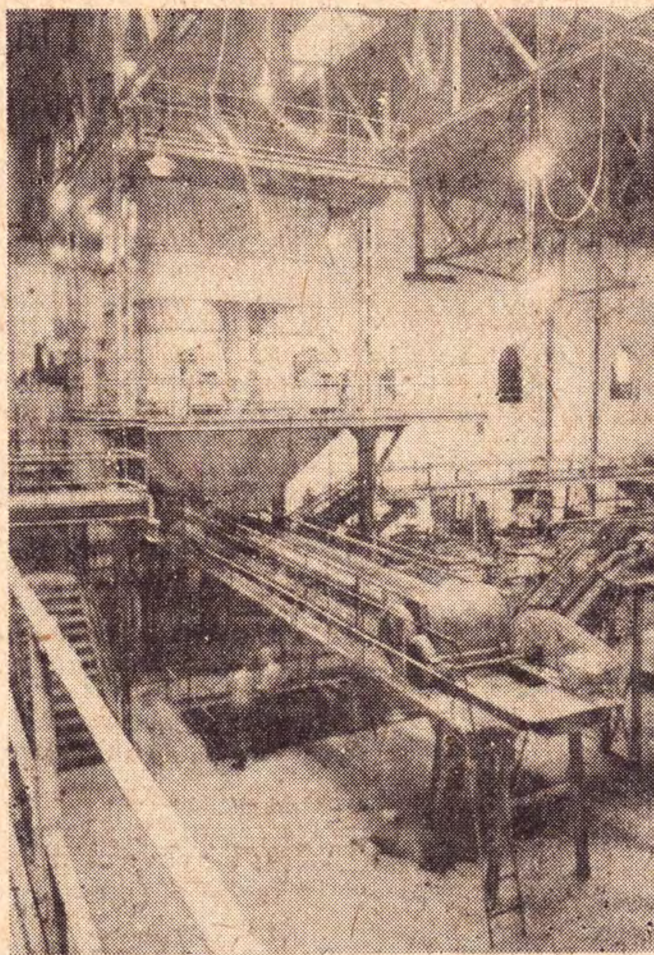
Выкарыстанне метаду радыёактыўных ізатопаў дасць магчымасць больш дэталёва вывучыць механізм раду цеплаэнергетычных працэсаў, маючых важнае значэнне для тэхнічнага прагрэсу энергетыкі.

Беларусь узнагароджана ордэнам Леніна

22 снежня 1958 года вышаў указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР аб узнагароджанні Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ордэнам Леніна за паспяховае аднаўленне разбуранай у перыяд вайны народнай гаспадаркі і вялікія дасягненні беларускага народа ў далейшым развіцці прамысловасці, будаўніцтва, сельскай гаспадаркі і культуры.

(ач)

Гадавы план выкананы

22 снежня 1958 года цукровая прамысловасць выканала свой гадавы план. У тым дню цукразаводы выпрадукавалі астатнія прадугледжаныя планам 1 060 тыс. тон цукру. Звышпланавая прадукцыя да канца года дасць 35.000 тон цукру, што павялічыць экспарт на 200 000 тон.

На здымку: Буракарэзны пазільён цукразавода «Побжэзічэ» к'Кутна — аднаго з самых старых цукразаводаў у Польшчы, які працуе ўжо 108 год.

ЦАФ Фота — Шыперка.

Беластоцкая дэлегацыя на святкаванні 40-ой гадавіны БССР у Гродна

У святкаванні слаўнага юбілею Савецкай Беларусі ў Гродна ўдзельнічала дэлегацыя з Беластока.

У склад дэлегацыі ўваходзілі сакратар Ваяводскага Камітэта Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі тав. Любянецкі, намеснік старшыні Ваяводскай рады, тав. Юхнічкі і старшыня Галоўнага Праўлення Беларускага грамадска - культурнага таварыства, тав. Станкевіч.

Дырэктывы XII Пленума ЦК ПАРП

Развіццё прамысловасці

XII Пленум ЦК ПАРП у сваіх тэзісах вялікую ўвагу звяртае на далейшае развіццё прамысловасці ў перыяд новага народнагаспадарчага плана. Галоўнымі задачамі ў галіне далейшага развіцця прамысловасці з'яўляюцца:

а) сістэматычнае расшырэнне паліўнай базы краіны; б) павелічэнне металургічнай базы; в) павелічэнне тэмпаў развіцця хімічнай прамысловасці, а асабліва галіны сінтэтычных валокан; г) далейшае павелічэнне росту машыннай і электратэхнічнай вытворчасці; д) рост харчовай прамысловасці; е) павелічэнне вытворчасці будаўнічых матэрыялаў і г. д.

Развіццё гэтых галін прамысловасці дазволіць павялічыць прамысловую вытворчасць іншых галін. Апрача таго, у планах далейшага развіцця айчыннай прамысловасці неабходна ўлічваць такі факт, што наша краіна знаходзіцца ў сям'і брацкіх сацыялістычных краін. Значыць, не з'яўляецца абавязковым у аднолькавай меры развіваць усе галіны нашай прамысловасці. У планіраванні далейшага развіцця прамысловай вытворчасці неабходна ўлічваць спецыялізацыю і кааперацыю тых ці іншых галін прамысловасці ў маштабе ўсяго сацыялістычнага лагера. Гэта патрабуе аднак інтэнсіфікацыі і ўдасканальвання вытворчых працэсаў у нашай прамысловасці.

Рост прамысловасці ў нашай краіне павінен быць такі, каб яе вытворчасць у 1961 — 1965 г. г. узрасла прыкладна на 50 прац. Гэта значыць, што да 1965 года прамысловая вытворчасць павялічыцца ў параўнанні з 1938 г. прыкладна ў 10 раз.

Так, да 1965 года краіна будзе прадукаваць, як прадугледжваецца ў плане: каменнага вугалю — 111,5 млн. тон (у 1958 г. — 95 млн.. тон), сталі—8,8 млн. тон (у 1958 г. — 5.6 млн.), аўтобусаў—3.600 штук (у 1958 г. — 1000 штук), грузавых машын — 30,5 тыс. штук (у 1958 — 12,1 тыс. штук), цэменту 10 млн. тон (у 1958 г. — 5 млн. тон), пральных машын — 500 тыс. штук (у 1958 г. — 200 тыс. штук). і г. д.

Указаныя лічбы пераканаўча паказваюць, што выкананне намечанага плана на многа павялічыць прамысловую вытворчасць. Значыцца, павялічыцца колькасць патрэбных насельніцтву тавараў. Такім чынам, план развіцця прамысловасці разлічан перш за ўсё на задавальненне пастаянна растучых патрэб насельніцтва. Аднак новы народнагаспадарчы план складзен з разлікам далейшага стымулявання развіцця дробнай рамесніцкай вытворчасці. Значэнне яго ў тым, што можа забяспечыць насельніцтва патрэбнымі таварамі, якія ў недастатковай колькасці прадукуюцца дзяржаўнай прамысловасцю. Таму неабходна стварыць такія ўмовы, каб дробная рамесніцкая вытворчасць узрасла на працягу 1961—1965 год, прыкладна на 80 прац. Павелічэнне тэмпаў развіцця прамысловасці, далейшы рост дзяржаўнай, кааператыўнай і прыватнай (асабліва ў галіне штодзённага абслужвання насельніцтва) вытворчасці дазволіць значна палепшыць матэрыяльныя ўмовы жыцця працоўных.

УЛ. Л.

Н. В. КАМЕНСКАЯ

Перспектывы развіцця Беларусі

Велічныя перспектывы будаўніцтва камунізма адкрываюцца перад Савецкім Саюзам у 1959—65 г. г. У выніку выканання плана гэтай сямігодкі будзе зроблен рашучы крок у стварэнні матэрыяльна - тэхнічнай базы камунізма і ў ажыццяўленні асноўнай эканамічнай задачы СССР — дагнаць і перагнаць найбольш развітыя капіталістычныя краіны па вытворчасці на адзінку насельніцтва.

У Беларускай ССР прадугледжваецца стварэнне нафтаперапрацоўчай і новых галін хімічнай прамысловасці, далейшае развіццё машынабудавання, лёгкай і харчовай прамысловасці, значнае ўмацаванне паліўна - энергетычнай базы. Новыя прамысловыя прадпрыемствы будуць пабудаваны ў заходніх абласцях Беларусі. У развіццё гаспадаркі рэспублікі накіроўваецца прыкладна 32 мільярды рублёў капітальных укладанняў, што ў два з лішнім разы перавысіць аб'ём капітальных укладанняў за папярэднюю сямігодку.

Валавая прадукцыя прамысловасці рэспублікі павялічыцца за сямігодку ў 1,8 раза, Выпрацоўка электраэнергіі ўзрасце ў 2,6 раза, значна павялічыцца вытворчасць трактараў і аўтамабіляў, хімічнага валакна, цэменту — больш чым у 3 разы.

Вялікая ўвага прысвячаецца павелічэнню выпуску ў рэспубліцы тавараў народнага спажывання. Вытворчасць радыёпрыёмнікаў павялічыцца ў 3,2 раза, тэлевізараў — у 10 разоў, гадзіннікаў — больш чым у 4 разы, швейных машын — у 3,6 раза. Значна павялічыцца вытворчасць шарсцяных, шоўкавых тканін, трыкатажу, абутку, пасуды і іншых прадметаў хатняга ўжытку.

Сельская гаспадарка рэспублікі ў далейшым будзе спецыялізавацца ў напрамку інтэнсіўнай малочнай і мясной жывёлагадоўлі, мяснога свінаводства, развядзення вадаплаваючай птушкі, на вытворчасці бульбы, ільну - даўгунцу і цукровых буракоў. У 1965 годзе ў параўнанні з 1957 годам вытворчасць ільнавалакна і бульбы павялічыцца прыкладна ў 1,5 раза, цукровых буракоў — амаль у 4 разы, збожжа — у 1,7 — 2 разы, мяса і малака ў 2,1 раза.

У выніку выканання ўстаноўленых заданняў Беларуская ССР будзе даваць у 1965 годзе больш 20 прац. агульнасаюзнай вытворчасці калійных угнаенняў, 9 прац. металарэжучых станкоў, 19 прац. трактараў, 15 прац. ільнавалакна.

На аснове высокіх тэмпаў развіцця народнай гаспадаркі БССР у 1959 — 65 г. г. будзе адбывацца няспыннае павышэнне матэрыяльнага і культурнага ўзроўню жыцця беларускага народа. Аб'ём рознічнага тавараабароту павысіцца ў цэлым па рэспубліцы на 70 прац.

За сямігодку ў гарадах і рабочых пасёлках будзе ўведзена ў эксплуатацыю больш 6 млн. кв. м [illegible] жылой плошчы. Гэта ў 2,2 раза больш чым за папярэднюю сямігодку. Прадугледжваецца значнае пашырэнне сеткі лячэбных і дзіцячых устаноў.

Далей будзе развівацца ў БССР навука, мастацтва, культура, народная адукацыя.

Працоўныя БССР, як і ўвесь савецкі народ, аднадушна адабраюць намечаную ў тэзісах даклада М. С. Хрушчова праграму далейшага развіцця народнай гаспадаркі краіны, росту матэрыяльнага дабрабыту і культурнага ўзроўню працоўных і бяруць новыя абавязкі па павышэнню прадукцыйнасці працы.

Кожнае слова савецкіх грамадзян у выступленнях і гутарках аб гэтых тэзісах поўна ўдзячнасці партыі за яе клопаты аб народзе.

Польска-беларускія сувязі маюць вялікую традыцыю. Яны з кожным годам умацоўваюцца і пашыраюцца. На здымку: гутарка ў час візіту дэлегацыі ПНР першаму сакратару ЦК КПБ К. Мазураву, старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлову, старшыні Савета Міністраў БССР К. Аўхімовічу 1 кастрычніка 1958 г.

Лён — багацце Беларусі. Нездарма яго нясуць на Першамайскім парадзе юныя натуралісты — будучыя героі працы.

Дзяржаўны гімн Беларускай ССР

Словы М. Клімковіча — Музыка Н. Сакалоўскага

Мы — беларусы з братняю Руссю
Разам шукалі к шчасцю дарог.
У бітвах за волю, ў бітвах за долю
З ёй здабылі мы сцяг перамог!

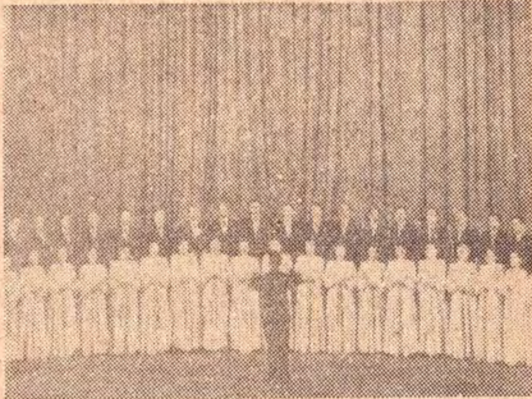
Нас аб'яднала Леніна імя,
Партыя к шчасцю вядзе нас ў паход.
Партыі слава! Слава Радзіме!
Слава табе, беларускі народ!

Сілы гартуе люд Беларусі
У братнім Саюзе ў мужнай сям'і.
Вечна мы будзем, вольныя людзі,
Жыць на шчаслівай, вольнай зямлі!

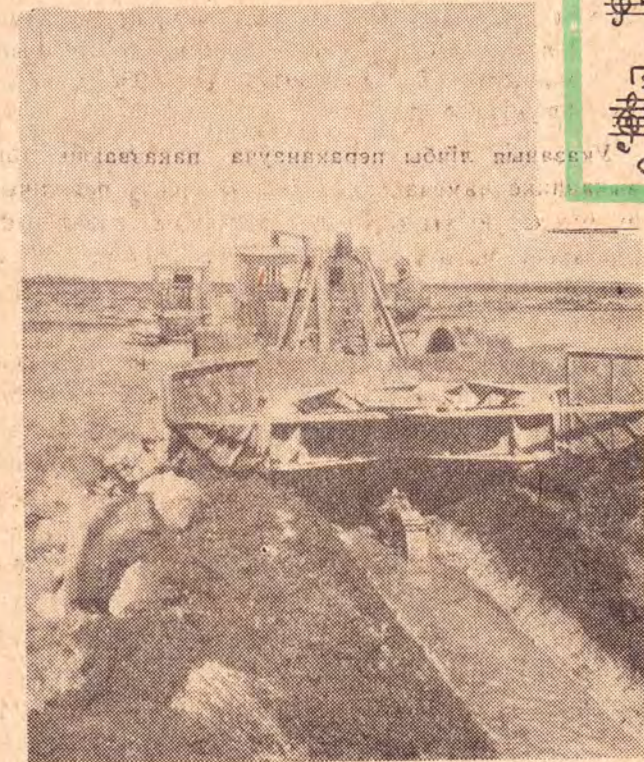
Нас аб'яднала Леніна імя,
Партыя к шчасцю вядзе нас ў паход
Партыі слава! Слава Радзіме!
Слава табе, наш свабодны народ!

Дружба народаў — сіла народаў.
К шчасцю працоўных сонечны шлях
Горда ж узвіся ў светлае высі,
Сцяг камунізма — радасці сцяг!

Нас аб'яднала Леніна імя,
Партыя к шчасцю вядзе нас ў паход
Партыі слава! Слава Радзіме!
Слава табе, наш Савецкі народ!

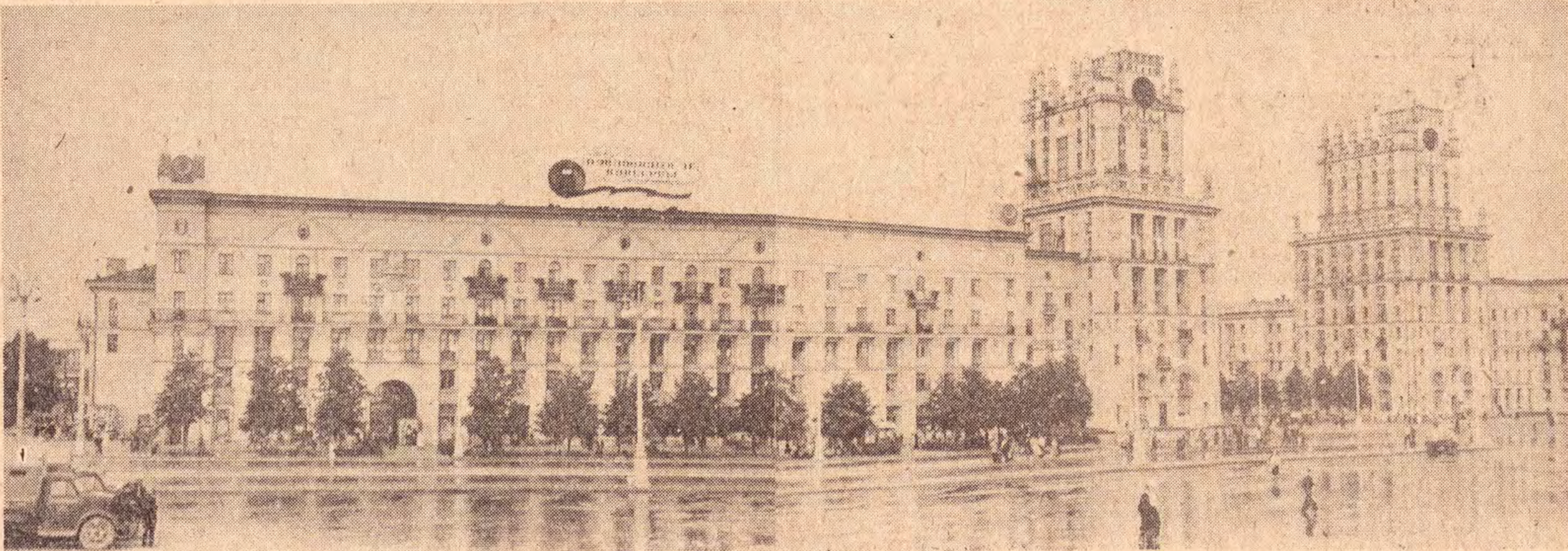
Пяе Шырма. Гэты выдатны хор — сведчанне высокай культуры беларускага народа.

Калісьці Беларусь славілася балотамі. Яны знікаюць з паверхні зямлі пад нагутным наступам машын айчыннай прадукцыі, якімі кіруе новы беларускі селянін.

Універсальныя трактары «Беларусь» Мінскага трактарнага завода заваявалі шырокую славу ў Савецкім Саюзе і за яго межамі.

Цудоўны горад. Так гавораць аб сталіцы беларускай тыя, хто ў ёй быў. Мінск, цалкам знішчаны ў час вайны, вырас на папялішчах дзякуючы працавітасці беларускага народа і брацкай дапамозе іншых народаў савецкай краіны.

Насустрач III З'езду Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі

Гайнаўшчына — зямля

Старшыня Прэзідыума Павятовай Рады нарадовай у Гайнаўцы Пятро Тафілюк аб дасягненнях і перспектывах развіцця Гайнаўскага павета

ПЫТАННЕ: Дазвольце, тав. Старшыня, спытаць вас перш за ўсё аб грамадскіх чынах, якімі ваш павет праславіўся на ўсё ваяводства.

АДКАЗ. Вось некалькі лікаў, якія найлепш адлюстроўваюць нашы дасягненні ў гэтай галіне.

У гэтым годзе мы збудавалі грамадскім чынам 23 км. дарог аб цвёрдай маставой і 54 аб мастравой жвіраванай. У пераліку на грошы атрымоўваецца вялікая сума 19 мільёнаў 966 тыс. злотых.

Грамадскім чынам пабудаваны дарогі Гайнаўка — Кляшчэлі, Гайнаўка — Нараў, не ўспамінаючы ўжо меншых. У многіх вёсках перабудаваны вуліцы — укладзены тратуары, напрыклад, у вёсках Сацы, Трасцянка, Белкі Новае Бярозава і інш.

ПЫТАННЕ: У чым заключаецца таямніца поспехаў вашых дарожных грамадскіх чынаў?

АДКАЗ: Няма тут ніякай таямніцы, ані «цуду». Проста сяляне разумеюць вартасць дарожных чынаў. Вядома, па добрых дарогах хутчэй да сацыялізма ідзецца.

Мы са свайго боку, як рада нарадовая, накіроўваем імкненні на выкарыстанне ўсіх магчымасцей, каб заахвоціць людзей да чынаў.

Справы чынаў увайшлі ў нас, так сказаць, у кроў і мы жывем гэтымі справамі штодзень.

ПЫТАННЕ: Цяпер у нас адбываецца перадз'ездаўская кампанія, дыскусіі над тэзісамі XII пленума ЦК ПАРП і планамі развіцця нашай гаспадаркі на бліжэйшыя гады. У сувязі з гэтым рэдакцыя просіць вас, тав. Старшыня, перадаць нашым чытачам, якімі дасягненнямі Гайнаўскі павет вітае III З'езд?

АДКАЗ: Гайнаўшчына, на тэрыторыі якой пражывае пераважна беларускае насельніцтва, знаходзілася да 1939 г. пад сацыяльным і нацыянальным прыгнётам, яе эксплуатавала польская буржуазія. Рабочыя і сяляне пастаянна вялі барацьбу з санацыяй за лепшае жыццё і правы. Вёска гайнаўская цярпела галечу і нястачы, патанала ў цемнаце і адсталасці.

Ці чуў хто на вёсцы аб электрычнасці, радыёфікаванні, меліярацыі, сельскагаспадарчай асвеце?

Старэйшыя чытачы «Нівы» аж надта добра памятаюць гэтыя чорныя гады. Пытаеце, чым Гайнаўскі павет вітае III З'езд?

Многа часу і месца патрэбна на пералічэнне гэтых дасягненняў, я скажу толькі аб найважнейшых. На працягу 14 год народнай улады значна змянілася аблічча нашага павета Паволі знікаюць на вёсцы саламяныя стрэхі, 64 вёсак электрыфікаваных, 87 радыёфікаваных, а ў 59 вёсках ёсць тэлефоны. На вёсцы, дзе да вайны людзі лячыліся ў знахароў ёсць 6 асяродкаў здароўя і 10 ветэрынарных пунктаў.

А школы? Да вайны Гайнаўскі павет быў ўключан да Бельскага павета. На гэтай вялізнай тэрыторыі было толькі 49 пачатковых у тым 7 сямікласных школ.

Сёння на тэрыторыі нашага павета маем 78 школ, два ліцэі, прафесіянальную школу, лясны тэхнікум, 8 дзіцячых садоў, двое дзіцячых ясляў і дзіцячы дом.

А колькі вясковай моладзі вучыцца на вышэйшых навучальных установах.

Спрыяльныя ўмовы для развіцця прамысловасці і рамяства далі магчымасць прывесці ў дзеянне на тэрыторыі павета 270 дробных прадпрыемстваў і ўслугоўвачных пунктаў у тым ліку 8 цагельняў і бетонапрадпрыемстваў.

На меліярацыю, як падставу павышэння кармавой базы выдаецца ў нас каля 6 мільёнаў злотых у год. Тут хачу падкрэсліць, што сяляне нашых вёсак не заўсёды даацэньваюць зробленыя меліярацыі і меліярацыйныя абсталяванні.

Кніжка для селяніна была ўнікатам перад вайною, але зараз у павеце ёсць 16 бібліятэк і 8 бібліятэчных пунктаў, у якіх агулам налічваецца 34.665 кніжак. У Гайнаўскім павеце ёсць 22 клубы і 14 мастацкія калектывы.

З кожным годам павялічваецца выдайнасць з гектара, узрастае жывёлагадоўля, сяляне ўжываюць на сваіх палетках штораз больш мінеральных угнаенняў.

Жыццё селяніна змянілася карэнным чынам.

ПЫТАННЕ: Дасягненні нараджаюць новыя планы развіцця. Можа скажаце яшчэ, тав. Старшыня, некалькі слоў аб перспектывах развіцця Гайнаўскага павета, на бліжэйшыя гады.

АДКАЗ: Як ва ўсёй краіне, так і ў нас адбываюцца спрэчкі над матэрыяламі XII Пленума ЦК ПАРП. Вёска наша адначасова клапоціцца аб планах развіцця на бліжэйшую будучыню. У бліжэйшай пяцігодцы хочам, перш за ўсё, павысіць на 30 прац. у параўнанні з 1958 г. палявы ўраджай, каб у 1965 годзе дасягнуць 14,1 цэнтнера з гектара, а адпаведна да таго дасягнуць лепшых вынікаў у галіне жывёлагадоўлі.

Ці існуюць рэальныя магчымасці ажыццявіць гэтыя намеры? Можна гэтага дасягнуць шляхам механічнай апрацоўкі зямлі, сістэматычнага ўгнойвання, пры дапамозе меліярацыі і застасавання сучасных метадаў апрацоўкі зямлі і кваліфіцыраванага зерня на пасевы. У гадах 1959—65 будзе пабудаваных у нас на вёсках, прыблізна, 1.400 новых будынкаў з цэглы і пустакоў. Для таго ў плане намечана да 1965 г. пабудаваць у ГРН Чыжы навейшую цагельню за кошт 12 мільёнаў злотых, дзе атрымае працу некалькі дзесяткаў асоб.

Разлічваем на тое, што кожная грамадская рада выкарыстае свае паклады гліны, пяску і жвіру і арганізуе свае палявыя цагельні, бетонапрадпрыемствы і г. д. Да 1965 года на меліярацыю і рэгуліраванне рэк і на равы на палях будзе выдаткаваных 22 мільёны 778 тысяч злотых, — гэта дазволіць нам выкапаць новыя равы на даўжыні 175 км на лугах і 25 км на палях. За кошт 10 мільёнаў злотых пабудуем 10 новых мастоў. Калі разыходзіцца аб электрыфікацыю, у галіне якой мы пяршынствуем у ваяводстве, то маем намер да 1962 года электрыфікаваць далейшых 50 вёсак.

Выдатныя дасягненні мы павінны атрымаць у галіне пабудовы школ. Ужо ў 1959 г. намечана ў плане пабудова школ у Палічнай, Іванках, Моры, а да 1965 г. у 15 іншых вёсках. Для дасягнення гэтага неабходная выдатная дапамога з боку сялян, на якую мы, так сказаць, спадзяемся.

У сучасны момант у Гайнаўскім павеце ёсць 5 сельскагаспадарчых кааператываў. Сучасная сітуацыя на вёсцы паказвае на тое, што арганізуюцца новыя кааператывы, асабліва ў тых вёсках, дзе яны існавалі. Раней ці пазней сяляне пераканаюцца аб карыснасці калектыўнай гаспадаркі. Мы ўпэўніваем, што кожнаму сельскагаспадарчаму кааператыву будзем як найбольш дапамагаць у развіцці. Варта яшчэ ўспомніць аб новых крамах, дарогах, клубах і іншых інвестыцыях, аб тым, што ў праекце знаходзіцца пабудова шклозавода ў Нараўцы і кіно на 250 месц у Белавежы.

Старшыня ПРН Пятро Тафілюк за працай.
фота — а. а.

Інтэрв'ю са старшынёй Прэзідыума Гарадской Рады нарадовай у Гайнаўцы Міхалам Лембергам

ПЫТАННЕ: Рэдакцыя просіць вас. тав. Старшыня паведаміць нашым чытачам аб развіцці Гайнаўкі на працягу апошніх гадоў.

АДКАЗ: Да 1939 года і пасля вайны да 1954 г. Гайнаўка была звычайнай гміннай вёскай без перспектывы развіцця. Пасля ўтварэння ў Гайнаўцы павета жыццё ажывілася.

У 1944 годзе ў Гайнаўцы было 7 тыс. жыхароў а зара налічваецца ўжо 12 тыс. Наша лесапільная фабрыка (адна з найбольшых у Польшчы) і Прадпрыемства сухой дыстыляцыі дрэва, прадпрыемствы, у якіх працуе амаль 2.000 рабочых, пастаянна разбудоўваюцца. Даволі ўспомніць, што на лесапільні ўтвораны такія павільёны, як: павільён вырабу бачок, невялікіх дошак, аклеіны, а таксама і сталярня.

За апошнія гады мы пабудавалі ў Гайнаўцы 12 новых жыллёвых будынкаў за кошт 20 мільёнаў злотых. Жывуць у іх рабочыя нашых прадпрыемстваў, з якіх большасць жыла да вайны ў кватэрах, так сказаць, паніжаючых чалавечую годнасць.

На рамонты кватэр выдаем штогод 700 тыс. злотых. Не без значэння для Гайнаўкі з'яўляецца і тое, што адкрыты тут польскі і беларускі агульнаадукацыйныя ліцэі і школы прафесіянальнага абучэння. Не мала зроблена таксама ў напрамку аховы здароўя.

Разбудавана старая бальніца і адкрыта заразная бальніца ў новым будынку. Вуліцы нашы, якія некалі тапіліся ў балоце сёння вымашчаны брусчаткай, зроблены тратуары з бетонных пластоў. У дамах і будынках ёсць вада з новай вадаправоднай лініі. Да вайны ў Гайнаўцы было ўсяго некалькі невялічкіх прымітыўных прыватных крамаў, а цяпер гандаль ПСС і ПЗГС утрымоўвае ў нашым горадзе 70 гандлёвых пунктаў.

ПЫТАННЕ: Якія найважнейшыя інвестыцыі прадугледжаны ў Гайнаўцы на бліжэйшыя гады.

АДКАЗ: Адказ на гэтае пытанне я хачу падзяліць на дзве часткі — сказаць аб тым, што будзе здадзена ў карыстанне ў гэтым годзе і накрэсліць перспектывы плана на бліжэйшыя гады

У гэтым годзе згодна з планам, распачне працу навейшая малачарня, закончваюцца работы пры пабудове новага універмага, у якім на партэры будзе адкрыты рэстаран.

Таксама ў гэтым годзе кааператыўным гандлем будуць здадзены ў эксплуатацыю — новая калбасная крама і фабрыка газавых вод. Штораз больш разгортваецца ў нас кааперацыя. Кааператыў працы інвалідаў плануе адкрыць за суму 5,5 мільёна злотых у квартале Майдан новае прадпрыемства мясцовых вырабаў, у якім знойдуць працу 250 чалавек. У 1959 г. будзе закончана ў Гайнаўцы пабудова памяшкання прызначанага на пункт лячэння жывёлы.

З галіны жыллёвага будаўніцтва ў гэтым годзе будуць аддадзены ў карыстанне два новыя будынкі «ЗОР» і некалькі дзесяткаў аднасямейных дамоў паасобнага будаўніцтва.

400 тыс. злотых у гэтым годзе вызначана на рамонт вул. Вызвалення (вуліца будзе пакрыта асфальтам).

А перспектывы? Плануем многа, глядзім на нашы рэальныя магчымасці. У перспектывічным плане намечана пабудова новага жыллёвага пасёлка ў аколіцах бальніцы. Пасёлак будзе забяспечаны ўсімі сацыяльнымі абсталяваннямі і разлічан на 3 тысячы жыхароў.

Апрача сказанага намечан план разбудовы гайнаўскага прадпрыемства будовы машын да лясных работ, дзе дадаткова паступіць на працу 500 чалавек.

Ёсць праект пабудаваць у Гайнаўцы запалкавую фабрыку, фабрыку мэблі і фабрыку вырабу стругавых пластоў.

Побач гордасці Гайнаўкі, якою я'яўляецца Дом культуры, у Гайнаўцы будзе пабудаваны плавальны басейн, і створаны многія пляцоўкі культурнага жыцця. Так у агульным маюцца нашы планы.

Цікава прачытаць

У Гайнаўскім павеце налічваецца 44 тысячы жыхароў. На 127.670 гектарах ужыткаванай зямлі вырошчваецца 33.375 свіней, 9.811 коней і 20.840 штук рагатай жывёлы.

У 1957 годзе сяляне Гайнаўскага павета атрымалі ад дзяржавы 3.217 тыс. злотых пазыкі на будаўніцтва дамоў і гаспадарчых будынкаў, у 1958 г. на гэтыя патрэбы сяляне атрымалі да выкарыстання 4.206 тысяч, а на 1959 г., як прадугледжана ў плане, сяляне Гайнаўшчыны атрымаюць 7 мільёнаў зл. пазыкі.

У Гайнаўскім павеце ёсць 5 тыс. гектараў аблогаў. Што з імі зрабіць?

План гаспадаркі прадугледжвае да 1965 года выканаць на гэтым абшары пасадку лесу. Зразумела, што лес — то не пяскі.

На тэрыторыі Гайнаўскага павета працуе зараз 4 лекараў ветэрынарыі і 9 санітараў ветэрынарыі. Да 1965 года лік лекараў павялічыцца да дваццаці, а ў Гайнаўцы і Нараўцы будуць пабудаваны ветэрынарныя лячніцы з навейшым абсталяваннем.

Пабудова дарогі з Кленік да Збуча даўжыні 8,3 км. будзе каштаваць 4.150 тыс. злотых, пабудова дарогі Новае Бярозава — Крывец (даўжыні 14 км) — 7 міль. зл., а пабудова дарогі са Старога Бярозава да Дубіч Царкоўных (даўжыні 7,7 км.) будзе каштаваць 3.875 тыс. зл.

Ініцыятыўных людзей

Гайнаўская моладзь

Большая частка моладзі Гайнаўскага павета знаходзіцца на вёсках, і тут дзейнічае Саюз сялянскай моладзі. Многія арганізацыі ЗМВ працуюць вельмі актыўна: будуюць клубы, арганізуюць мастацкія гурткі, вучацца на курсах сельскагаспадарчай падрыхтоўкі.

У апошні час на вёсках паўстала шмат новых гурткоў. Вось некаторыя прыклады. Нядаўна паўстаў новы гурток ЗМВ у Макаўцы, які налічвае ўжо 19 членаў, у тым ліку 7 дзяўчат. Старшынёю гуртка выбран В. Асташэўскі. Асноўная задача, якую паставіў сабе гурток ЗМВ у Макаўцы — адрамантаваць клуб. На гэтую патрэбу моладзь атрымала з ГРН у Нараўцы 2 тысячы злотых. Апрача таго, моладзь з Макаўкі арганізавала першы курс сельскагаспадарчага абучэння.

Новы гурток ЗМВ паўстаў таксама ў вёсцы Збуч, у які ўступіла 5 членаў. Старшыня гуртка Людміла Пятручук і члены імкнуцца зрабіць у сваёй вёсцы «культурную рэвалюцыю» — прыцягнуць да працы як найбольш моладзі і стварыць мастацкі калектыў.

Новы гурток ЗМВ у Чыжах налічвае 9 членаў. Старшыня Янка Карнілюк і члены — Люба Іванюк і Ніна Заброцкая пры дапамозе кіраўніка мясцовай школы арганізуюць курс для моладзі, якая не мае закончаных 7 класаў пачатковай школы. Няма такога тыдня, каб у Гайнаўскім павеце не паўставалі новыя гурткі, якія распачынаюць сваю дзейнасць ад канкрэтнай культурнай і асветнай працы.

(АА)

Пісьмо Васькаўскіх кааператыўшчыкаў беларускім калгаснікам

Дарагія калгаснікі, калгаса «Зара Камунізма»! Ад усяго сэрца дзякуем Вам за незабыўны падарунак, у постаці трактара «Беларусь», які мы атрымалі ад Вас 16 снежня 1958 года.

Наш кааператыў яшчэ малады. Арганізавалі мы яго ў 1951 годзе. Вядома, не лёгкія былі пачаткі супольнай працы. Аднак не гледзячы на цяжкасці, мы цвёрда пастанавілі працаваць калектыўна, бо верылі, што выбраная намі дарога — гэта адзіна правільная дарога па якой мы зможам, так як і Вы, дарагія браты, дайсці да лепшага, святлейшага жыцця. І мы не памыліліся. Кааператыў усё больш умацоўваецца арганізацыйна і эканамічна. Ваш падарунак шмат прычыняецца да гэтага ўмацавання, зважыўшы, што мы дагэтуль яшчэ не мелі ўласнага трактара. Каштоўным Вашым падарункам вельмі цікавяцца і аднаасобнікі ўсёй нашай аколіцы. І не адзін з іх ужо параўноўвае магутнасць трактара «Беларусь» з невялічкай сілай аднаасобніцкага коніка.

Дарагія прыяцелі! Ад усяго сэрца жадаем Вам яшчэ большых дасягненняў у калектыўнай працы Вашага калгаса і ўсяго добрага ў Вашым асабістым жыцці. Мы аб Вас і аб Вашай шчырай, братскай дапамозе не забудзем ніколі.

За членаў кааператыва — Праўленне:
Старшыня кааператыва —
АЛЯКСАНДАР ГРАМАТОВІЧ
Рахункавод кааператыва —
СЦЯПАН ГРАМАТОВІЧ
Член праўлення, брыгадзір —
ІВАН ХАДАКОЎСКІ.

Ваські, 2 студзеня 1959 г.

Асвета развіваецца

Вядома, што ў гэтым годзе многа ўвагі аддаецца асветным справам. Па вёсках арганізуецца значна больш курсаў агульнаадукацыйнага характару і вячэрніх школ для дарослых. Вось такая вячэрняя школа для дарослых паўстала пры Пачатковай школе ў Вялікіх Тынявічах, дзякуючы старанням і арганізацыі кіраўніка школы Любы Якоўчук. Трэба сказаць, што кіраўнік школы нямала папрацавала, пакуль удалося ёй стварыць такую школу.

Аднак старання яе не пайшлі на марна. Сёння кожны жыхар Вялікіх Тынявіч, а таксама і навакольных вёсак, які не мае падставовай адукацыі (сямі класаў) мае магчымасць атрымаць яе ў вячэрняй школе для дарослых. Паўстала школа з VI і VII класам. У плане было арганізаваць і V-ты клас, аднак з браку кандыдатаў не ўдалося гэтага ажыццявіць.

Заняткі адбываюцца чатыры разы ў тыдзень па пяць гадзін, і працягвацца будуць чатыры месяцы, а потым адбудуцца экзамены. Такі курс у Вялікіх Тынявічах быў вельмі патрэбны з увагі на вялікую колькасць людзей, якія не маюць падставовых ведаў.

Астаецца толькі пажадаць кіраўніку Тынявіцкай школы Любе Якоўчук выдатных поспехаў у працы.

ЯНКА БЕРАЗАВЕЦ

Капуста Ганны Салавянюк

Не толькі поле і збожжавыя расліны прыносяць даходы гаспадару. Есць яшчэ дзесяткі іншых спосабаў пры дапамозе якіх можна павялічыць даходы сваіх гаспадарак напрыклад, пры дапамозе гадоўлі футравых звяркоў, гадоўлі свіней, курэй, вырошчвання гароднінных раслін і г. д.

Аб вырошчванні гародніны і аб даходах, якія ў выніку гэтага атрымоўваюцца, гаворыць Ганна Салавянюк з вёскі Вулька.

— Кожны ведае аб тым, — гаворыць яна, — што гароды нашы могуць даць пры адпаведным выкарыстанні вялікую карысць. Мы чулі, што ў некаторых вёсках Беласточчыны вырошчваецца многа трускалак, агрэсту, парэчак і г. д.

На нашых гародах мы пастанавілі гадаваць капусту і гуркі. Ураджай быў заўсёды выдатны. У гэтым годзе капуста вырасла такая, што адна галоўка важыла 10—12 кілаграмаў. Вялікія параслі і гуркі. Некаторыя гаспадары ў гэтым годзе прадалі капусты і гуркоў на 20—30 тысяч злотых. Гуркі мы пераважна прадаем салёнымі ў вясенні і зімні час. Гаспадары соляць па 100 бочак гуркоў, а пасля возяць на збыт у горад. Зямля ў нас такая, як і ўсюды, папрацаваць трэба не мала, але мы з гэтым не лічымся, слухаем парад агранома, таму і вынікамі добрымі ганарымся.

Мы пераканаліся, што нельга занядбоўваць гароды, яны даюць вельмі многа карысці — грошы, так неабходныя гаспадару ў жыцці, як і кожнаму іншаму чалавеку.

На здымку Ганна Салавянюк паказвае вырашчаную капусту. (аа)

У Курашаве

Сяляне Курашава чыталі ў газетах і чулі па радыё аб тым, што існуюць нейкія сельскагаспадарчыя гурткі. Пракапюк, гаспадар вёскі, паехаў параіцца.

У Гайнаўцы пахвалілі за тое, што вёска хоча арганізаваць сельскагаспадарчы гурток, абяцалі даць фаховую дапамогу. Вечарам на сходзе ўсе з цікавасці аж выцягвалі шыі, так слухалі Пракапюка, які сваімі словамі, як мог, паўтарыў тое, што сказалі яму ў павеце. У гурток запісалася 20 членаў.

З зямлёю не было цяжкасцей, інструкцый не трэба было. За вёскай ляжала аблогам 25 гектараў зямлі. Гурток узяў зямлю на сябе і распачаў працу. На пачатак узялі пазыку на пасяўное зярно і разам выйшлі на працу. Праца ішла, як трэба. Сяляне пры дапамозе агранома 8 гектараў зямлі засеялі жытам і пшаніцай, а 0,5 га — ільном. Грашыма за сабраны ўраджай заплацілі пазыку, а за рэшту закупілі яшчэ высокакласіфіцыраванае зярно.

У 1958 годзе ізноў засеялі 8 гектараў збожжам і 0,75 га — ільном. Такога ільну, які вырас на палетку гуртка, людзі яшчэ не бачылі ў аколіцы. Гэта быў лён у 125 см. вышыні. Сяляне, якія аглядалі яго на раённай выстаўцы ў Старым Корніне, сваім вачам не верылі. Прасілі хоць некалькі валокнаў на памяць.

Члены гуртка ў Курашаве з гордасцю паказвалі, тлумачылі, як гадуюць лён, і запрашалі да сябе ў госці.

На 1959 год гурток запланаваў толькі ільну засеяць 2 гектары. Гаспадары прыйшлі да вываду, што лён найбольш карысны.

Не было ў Гайнаўскім павеце свіней такой пароды, якая была б добра аплатнай. Параіліся з раённым аграномам Міхасём Бартламюком. У хлеў Салавянюка прыбыў кнур і матка рялікай, белай, востравухай пароды. Такіх свіней няма ў аколіцы. Па гэтым кнуру ёсць ужо 400 шт. парасят.

Авечкі ў Курашаве заўсёдь былі такія, што рукавіцай паб'еш, а мяса з іх было столькі, што мацнейшаму гаспадару «раз пасмакаваць — і па мясе».

— Ёсць гатунковыя свінні, то трэба, каб і авечкі былі, — пастанавілі гаспадары. Аграном параіў якую пароду найлепш гадаваць у іх аколіцы.

Гурткоўцы радзяць.

фота — а. а.

Сядзім у хаце Салавянюка і гаворым аб планах гуртка, падкладней кажучы, аб тым, што робіць гурток цяпер і што будзе рабіць вясною. Немагчыма было ўсё запісаць. Салавянюк, Пракапюк і Андрэюк засыпаюць мяне прыкладамі і цыфрамі. Сельскагаспадарчы гурток купіў ужо вялікую малатарню і матор за 40 тыс. зл. На гэтую патрэбу атрымалі пазыку і далажылі грашыма, якія маюць з апрацоўкі аблогаў.

Вясною гурток закупіць тры новыя жняяркі. Гурток намеран таксама распачаць будову млына з устаноўкай да пілавання дрэва.

Аграном раіў будаваць сіласы і кампоставыя кучы. Пакуль што сяляне пабудавалі адзін сілас і пяць кампоставых куч. Члены гуртка не забылі аб найважнейшым — аб навуцы.

На курсе сельскагаспадарчай падрыхтоўкі вучыцца дзевятнаццаць чалавек моладзі — дзяўчат і хлапцоў.

Сельгасгурток зрабіў яшчэ адну вельмі важную справу — арганізаваў абавязковыя вечаровыя курсы для тых, якія не маюць закончанай 7-гадовай пачатковай школы.

Жанчыны не адстаюць ад мужчын. Разам яны на працы ў полі разам вучацца. Вынікі атрымоўваюцца добрыя. Нядаўна закончыўся курс гатавання і пячэння, на якім абучалася 25 жанчын. Мужчыны не нахваляцца, што пасля курсу іх жонкі так смачна гатуюць, пякуць і рыхтуюць розныя стравы, што толькі пальчыкі лізаць. У гэтым годзе будзе арганізаваны курс крою і шыцця.

Частымі гасцямі ў Курашаве з'яўляюцца: аграном Бартламюк, інструктар сельскагаспадарчых гурткоў Мікола Гапунік і працаўнікі аддзела сельскай гаспадаркі Павятовай Рады нарадовай у Гайнаўцы.

Днямі Гапунік прывёз гуртку ўзнагароду ў выглядзе бібліятэчкі, якая налічвае 41 кніжку на розныя сельскагаспадарчыя тэмы. Доўгія вечары — варта пачытаць.

(А. А.)

Сяляне купілі

У 1958 годзе сяляне Гайнаўскага павета закупілі:

Матацыклаў — 60 штук,

Веласіпедаў — 382 шт.

Радыёапаратаў — 62 шт.

Мэблі на суму 900 тыс. злотых.

Цэменту — 3.300 тон.

Мінеральных угнаенняў — 5 тыс. тон.

Машын і сельскагаспадарчых абсталяванняў на суму 4 мільёны злотых.

Народныя прыказкі і пагаворкі

Масціцкі, Бэк і Сміглы
Гулялі ў пушчы чынна,
Народу далі фігу,
А Гітлеру — айчыну

*

Раней Гайнаўшчына славілась
палаваннямі, а цяпер — чынамі.

*

Вышлі зубры, нага ў ногу,
Робяць новую дарогу.

ЯКУБ КОЛАС

КАЛЯДЫ

(Урыўкі з паэмы «Новая зямля»)

Прышлі ліліпаўкі, Мікола,
Дзянькі праходзяць больш вясёла,
Бо хоць зіма і крэпіць дужа,
І хоць бушуе яе сцюжа,
Бы тое дзікае ігрышча,
І вецер жудасна засвішча,
Як на дудзе ці на кларнеце
На нейкім злыдневым банкеце, —
Ды ўсё ж святлеюць даляў вочкі
І іх бялюткія сарочкі.
Ёсць хараство і ў гэтых зімах,
І ў мёртва - белых тых кілімах,
Што віснуць - ззяюць хрусталямі
Над занямелымі лясамі,
Калі ў агністым мароз троце,
У крывава - багравай заслоне
Над светам рукі ціха ўздыме
І зачаруе, ўсё абніме;

Адзнакі блізкіх зімніх святак —
Гарыць салома каля хатак.
Пажар вясёлы ў час світання!
— А што там свеціцца, нябожа?
Няўжо гарыць хто, не дай Божа?
— Не, не пажар: то — сцяг калядны,
Япрук там смаліцца дзесь ладны,
Свой крок апошні замыкае:
Япруччa доля ўжо такая.
І кожны дворык, кожна хата,
Хоць і жыве не так багата,
Але Калядаў у адзнаку
Заколе хоць бы падсвінаку
І дворык свой ці прыгумень
Асвеціць раніцай ці ўдзень,
Бо хто ж, скажэце, хто не ласы
На тое сальца і кілбасы?
Другі Каляд не дачакае,
Цішком свяжынкі паспытае,
А ўжо на свята — што казаці? —
Паходзіць так каля свінчаці,
Што ўжо на ночку разоў дзесяць
Табе жывот закуралесіць.
І гэта, братцы, не загана!
Даўно не знаю, кім казана:
«Калі заколеш япрука ты,
Ды не пабегаеш за хаты,
То гэта — гонар не вялікі,
Гэта вяселле без музыкі,
Як кажа мудрасць чалавеча».
Але зірнем мы на Парэчча,
Чым там у лесе жыве хата,
Як там рыхтуюцца да свята...

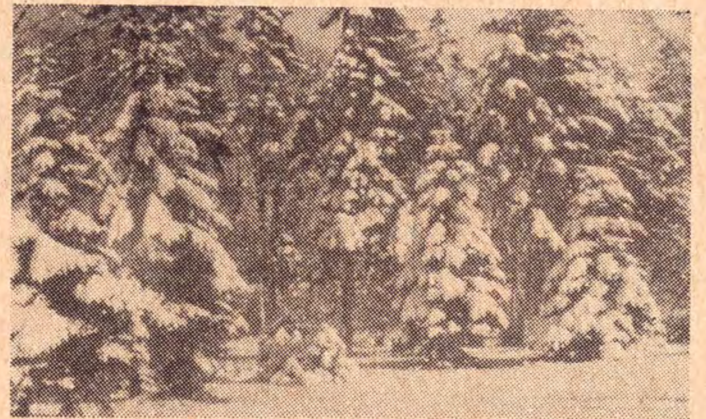
Куцця. Марозна. Хмурнавата.
Сняжок падкідвае заўзята;
Снег на куццю — грыбы на лета,
Такая матчына прымета,
А сцежкі чорны — ягад многа;
Ну, і за гэта хвала Богу.
Абегаў Уладзя раўчавіну,
І клін, і пасечку, лагчыну.
Па жменьцы ў снег аўса стаўляе —
Зайцоў ён гэтым прывабляе,
Каб праз акенечка з каморы,
Калі прынадзіцца каторы
У ночку цёмную хадзіць,
Навесці стрэльбу і забіць,
Бо тут зайцоў было даволі.
І дроў на свята накалолі,
Трасянкі загадзя натрэслі,
Сянца пахучага прынеслі:
Куцці гаршчок ужо ў калена
Стаяў на лаве, чакаў сена,
І вось цяпер гаршчок з куццёю
Як цар даўнейшаю парою,
У пачэсны кут, на свой прастол,
Стаўляўся з гонарам за стол
На гэта сена пад багамі,
Уладар над хлебам і блінамі,
Бо ён у гэты дзень — пярсона!
Яго вянчаў абрус - карона:
Гаршчок агорнуты пашанай,
Хоць ён фаміліі глінянай.

Якія ж матчыны намеры
Наконт куцці, наконт вячэры?
Ох, гэта дзецям знаць цікава,
Калі якая будзе страва,
У якім ліку, ў якім парадку?
Што на канцы і што ўпачатку?
А ў маткі ўсё абмеркавана
І ўсё прадумана ад рана.
Там, на гары, пад шчытам дзе-та,
Быў мак павешан яшчэ з лета —
Цяпер у цёрле ён пацёрты.
У патайным куце каморы,
Як смерць Кашчэя, пад запоры
Мядок быў хітра дзесь запёрты. —
Цяпер яго насталі часы,
Бо ён патрэбен для закрасы,
І што кісель той без сыты
У вечарок гэты святы?
Маўчком Антось часінай шэрай
У ельнячок шмыгнуў з сякерай:
Ці ж ён звярэдзіцца, сагрэшыць,
Калі малых дзяцей пацешыць
І іх ялінкай пад куццю
Хоць раз забавіць у жыццю,
Калі забавіць толькі зможа?
Ялінка ў хаце так прыгожа!
І колькі радасці і ўцехі!
На ёй валоскія арэхі,
А з пазалочанай паперкі
Глядзяць панадныя цукеркі;
І больш на ёй няма нічога,
Ды хіба ж дзецям трэба многа?
Даволі з іх і той прынады —
Яны давольны, яны рады.

У хаце добры лад і згода,
Як патрабуе і прыгода,
Паважнасць вечара святога —
Не ўчуеш слова ты благога,
І ўсе прыбраліс і памыліс,
Міхал з Антосем падгаліліс,
І парасчэсвалі чупрыны.
— Ну, засцілайце стол, мужчыны! —
І стол той гуртам прыбіраюць
Настольнік белы падымаюць,
На стол растрэсваюць мурог —
На сене калісь быў Сын-Бог —
І роўным пластам рассцілаюць,
Сянцо абрусам закрываюць.
За стол садзяцца ўсе ў парадку
І прад сабой кладуць аладку.
Відэльцы, лыжкі разбіраюць
І стравы першае чакаюць.

Міхал бутэльку адтыкае,
Бо ўжо закуска тут чакае:
Стаяць, як горкі, скавародкі,
Тут акунькі, мянькі і плоткі,
Ды так падсмажаны, што люба —
Сама да іх імкнецца губа.
Гарэлка, радасць - весялуха,
Прыемна булькае для вуха
І гэтак вочы прыцягае,
Ну, як каханка маладая!
— Ну, што ж, Антось, здароў будзь, браце!
Няхай дае Бог лад у хаце,
Дабра, прыбытку прыспарае,
Каб у хляве ды ўсё пладзілась,
Каб жыта ў полі каласілась,
Няхай раяцца добра пчолы,
І самі будзем мы вясёлы;
За год дай Божа дачакаць
Здаровым новы год спаткаць.
— Дай Божа! — дзядзька адазваўся
І сам з прамовай зварачаўся,
П'ючы цяпер да гаспадыні —
Падатак кожнай дай часіне,
На ўсё гатовы ў кожным часе.
І вось вячэра зачалася!
Спыніцца мушу я на квасе:
Ён колер мае чырванаваты;
Тут быў таран, мянёк пузаты,
Шчупак, лінок, акунь, карась,
Кялбок і ялец, плотка, язь,
Яшчэ засушаныя з лета.
Але не ўсё яшчэ і гэта:
Аздоблен квас быў і грыбамі,
Выключна ўсё баравічкамі;
Цыбуля, перчык, ліст бабковы —
Ну, не ўясісь, каб я здаровы!
Пільнуй — цішком скажу між намі —
Каб і язык не ўцёк часамі.
За квасам елі верашчаку,
А потым блінчыкі на маку.
А там ламанцы, праснакі
З пшанічнай добрае мукі
А макаў сок такі салодкі!
Ламанцы ў ім, ну як калодкі —
Так добра макам праняліся,
У рот паложыш — абліжыся.
За праснaчкамі йшлі кампоты,
Кісель з мядовaю сытою;
Вячэру скончылі куццёю,
Але ўжо елі без ахвоты,
Абы падатак той аддаць,
Стары звычай ушанаваць.

На першы дзень святых Калядак —
Такі ўжо быў стары парадак —
Збіралі сена са стала,
Кармілі ім каня, вала
І ўсіх жывёлін, хоць па жмені,
А на стале, ў драбнюткім сене —
Здавён - даўно вялося й гэта —
Уважна зернятак шукалі
І па тых зернятках гадалі,
Які зародзіць хлеб налета.

Зіма.
фота — Корсакоўскі

Як працуе сельскагаспадарчы гурток у Крыніцах

У 1956 годзе сяляне вёскі Крыніцы (Беластоцкі павет) стварылі сельскагаспадарчы гурток. Заданнем гуртка было павялічыць ураджай кармавых раслін, а тым самым лепш развіваць жывёлагадоўлю, так як гэта прычыняецца да развіцця раслiннай прадукцыі.

З пачатку свайго існавання гурток спаткаўся з вялікімі цяжкасцямі, таму што не было насення салодкага лубіну і зімовай вікі. Аднак дзякуючы ініцыятыве добрага старшыні гуртка ёсць ужо эфекты працы.

Сяляне заўважылі, што павялічылася гадоўля кароў і свіней на 5—10 прац. у параўнанні з мінулымі гадамі. Гурток пастанавіў развіваць гадоўлю чырвонага польскага быдла, таму што каровы галяндэркі не надаюцца тут на гадоўлю з прычыны вострага клімату, а, падругое, такія каровы патрабуюць лепшага кармлення.

Сяляне гуртка праводзяць таксама даследванні над угнаеннем збожжа. Яны залажылі даследчыя палеткі з яравой пшаніцай, угноенай усімі трыма хімічнымі элементамі (азотам, фосфарам і патасам). У другім месцы сяляне правoдзілі доследы над гэтай самай яравой пшаніцай, угноенай адзіным хімічным элементам, напрыклад, азотам, і двума элементамі, напрыклад, патасам і азотам, а таксама без ніякага ўгнаення. Праводзячы такія доследы, сяляне пераканаліся, што максімальны ўраджай можна атрымаць, даючы да ўгнаення ўсе тры хімічныя элементы.

Гуртkоўцы сеялі ў гэтым годзе летам мешаніну з лубіну, палюшкі, аўса і грэчкі па сабраным жыце, збіраючы ўраджай два разы ў адзін год. Тым самым павялічылі прадукцыю кармавых раслін.

Каб павялічыць прадукцыю арганічных угнаенняў, некаторыя сяляне пастанавілі прадукаваць кампост, як, напрыклад, Валендзюк і Аляксей Свіслоцкі.

У Крыніцах ёсць вадаправод, і ўсе гаспадары маюць ваду ў хатах. Старшыня сельскагаспадарчага гуртка Караль Валендзюк — гэта вопытны селянін і, каб павысіць сельскагаспадарчую культуру, ён мае ў сябе ў хаце адпаведную бібліятэку, у якой знаходзяцца парады аб кармленні і гадоўлі сельскагаспадарчай жывёлы, садаводстве і агратэхніцы. Караль Валендзюк чытае таксама сельскагаспадарчыя часопісы, як: «Грамада Рольнік Польскі» і іншыя. Сельскагаспадарчай бібліятэкай Валендзюка карыстаюцца ўсе сяляне.

За прыкладам Крыніц павінныісці і іншыя вёскі, дзе знаходзіцца на нізкім узроўні сельскагаспадарчая культура. Многія вёскі на Беласточчыне не маюць такіх гурткоў, туды не прыязджае аграном.

Сяляне павінны старацца арганізаваць гурткі, ведаючы, што такім чынам павысяць прадукцыю, а тым самым сельскагаспадарчую культуру.

В. МІРОН.

Варта запомніць

Бензін — добры сродак для выдалення плям, але часта пасля чысткі на вопратцы застаюцца цёмныя кругі. Каб пазбегнуць гэтага, бензін трэба змяшаць з крухмалам і гэтай сумессю пакрываць забруджаныя месцы. Праз некалькі мінут сумесь акуратна зняць спачатку шчоткай, а затым чыстай тканінай.

Падлогу, пакрытую лінолеумам, трэба мыць цёплай вадою. Лінолеум нельга чысціць спіртам, шкіпінарам, бензінам, нашатырным спіртам — ад іх сціраецца малюнак.

Для папярэджання падгарання цеста ў час выпечкі ў духоўцы пад формы насыпаюць крыху солі.

Калі пірог не аддзяляецца ад формы, трэба патрымаць форму над парай або абгарнуць яе мокрым ручніком.

Кніжка
ў Бельскім павеце

Не ведаем, колькі кніжак было ў Бельскім павеце да вайны. З размовы з людзьмі вынікае, што не было іх так многа.

Сёння справа маецца інакш. Сёння чалавек чым больш чытае і вучыцца, тым больш варты. Павятовая бібліятэка ў Бельску -

На здымку: супрацоўніца гэтай жа бібліятэкі Лідзія Гурская купляе новыя кніжкі на суму 10 тысяч злотых.

Падляскім налічвае 77.710 тамоў кніжак, размешчаных у 22 грамадскіх бібліятэках і 123 бібліятэчных пунктах. Колькасць кніжак пастаянна павялічваецца. У 1958 г. на павятовую бібліятэку было выдана 168.550 зл., а на 1959 год запланавана выдаць 199.426 зл.

Што можна сказаць пры тым аб беларускіх кніжках і чытачах у Бельскім павеце?

У Павятовай бібліятэцы ў Бельску - Падляскім ёсць 1452 тамы беларускіх кніжак, размешчаных у 12 грамадскіх бібліятэках (г. зн. там, дзе пражываюць беларусы). Колькасць кніжак у параўнанні з колькасцю пражываючага там беларускага насельніцтва, можна сказаць, вельмі малая. Патрэбна, каб Павятовая бібліятэка ў Бельску - Падляскім клапацілася аб павелічэнні колькасці і разнастайнасці беларускай літаратуры на вёсцы. Чакае гэтага моладзь школьная і тая, што ўжо выйшла па-за школу, якая ўмее лепш чытаць родную літаратуру за сваіх бацькоў.

Тэкст і фота — А. А.

Наказы выбарцаў ажыццяўляюцца

Ужо хутка будзе два гады, як нашая грамадскасць выбірала радных у грамадскія, павятовыя і ваяводскія рады нарадовыя. У кожнай вёсцы было вялікае ажыўленне. Людзі абмяркоўвалі арганізатарскія здольнасці аднавяскоўцаў, прапанаваных на радных, абавязвалі сваіх кандыдатаў ажыццяўляць наказы і праграму жыцця сваёй грамады. І вось, ужо цяпер можна бачыць, дзе, у якой грамадскай радзе радныя апраўдалі давер выбарцаў, дзе дабіліся таго, каб выканаць прынятыя абавязацельствы перад сваімі аднавяскоўцамі.

Возьмем, напрыклад, грамаду Нурэц у Сямяціцкім павеце. Выбарцы абавязалі радных дабіцца таго, каб у Нурцу былі пабудаваны: школа, пункт аховы здароўя, мясная, каб была адкрыта аптэка і наладжаны дарогі да вёскі Залессе і Аўгустынкі. Апрача таго, выбарчая праграма абавязвала радных дабіцца таго, каб атрымаць з дзяржаўнага фонду зямлі надзел на пляцы пад будову аднасямейных дамоў. Была таксама прадугледжана будова школы ў вёсцы Нурчык.

Як з гэтага вынікае, праграма дзейнасці радных была даволі багатая. Каб яе ажыццявіць, трэба было добра працаваць радным, асабліва для Прэзідыума ГРН. І ўжо сёння можна сказаць, што радныя Прэзідыума ГРН у Нурцу справіліся са сваімі заданнямі. Прэзідыум ГРН пры выдатнай дапамозе членаў партыі ў вёсках арганізоўваў неаднойчы грамадскія чыны. Людзі ўкладвалі шмат працы пры пабудове школы і гэтым самым зніжалі кошты будовы. І школа ў Нурцу ў дзень Міжнароднай Карты Настаўніка была адкрыта. Школьнікі маюць цяпер вельмі прыгожае памяшканне, абсталяванае навачэснымі школьнымі прыладамі.

Будова школы ў суседняй вёсцы Нурчыку таксама ў дужым стопню разлічана на грамадскія чыны. Жыхары ўсёй грамады абавязаліся выканаць нефаховыя працы пры будове і бясплатна давесці патрэбныя будаўляныя матэрыялы. Апрача таго, кожная сям'я ва ўсёй грамадзе паводле пастановы камітэта будовы школы, абавязалася ўнесці па 150 зл.

Гэтак сама выглядае і справа з будовай пункта аховы здароўя. Кожная сям'я абавязалася ўплаціць па 100 зл., што дасць суму прыблізна 70 тысяч злотых. Гэтая сума значна ўзрасце, калі дадаць да яе выкананне нефаховай працы і падвозу матэрыялаў.

У хуткім часе ў Нурцу будзе адкрыта аптэка ў памяшканні былога школьнага будынка. Будова масарні ўжо зацверджана павятовымі ўладамі і цяпер збіраюцца матэрыяльныя сродкі на пабудову. Наладжанне дарог таксама ў асноўным адбываецца дзякуючы арганізацыі грамадскіх чынаў.

Вядома, да ўсіх гэтых будоваў не малыя грашовыя датацыі дае наша дзяржава, якая бачыць вялікую ініцыятыву жыхароў грамады Нурэц, а таксама не малыя капіталаўкладанні на высакародныя справы.

Да гэтага часу толькі вельмі мала зроблена ў кірунку атрымання з дзяржаўных фондаў пляцаў на будову аднасямейных дамоў. Прычына ў тым, што аддзел сельскай гаспадаркі Прэзідыума Павятовай рады нарадовай зацягвае справу. Адным словам, радныя ў Нурцу, а перш за ўсё працаўнікі Прэзідыума ГРН, з гонарам выконваюць свае абавязкі, добра служаць народу.

М. СВАЯК

Яны вучацца іграць

Цяжкія першыя крокі. Акардэон мае столькі клавішаў, клапак, а тут яшчэ ноты...

У лістападзе 1958 г. Гарадскі Аддзел Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Беластоку арганізаваў музычны курс. На курс прынята 28 асоб. Цяпер два разы ў тыдзень — у сераду і суботу адбываюцца заняткі аматараў музыкі. Вучні знаёмяцца з нотамі, а потым адбываюцца практыкаванні.

Вольга Фёдарава выбрала сабе незвычайны інструмент — цымбалы.

Сярод вучняў знаходзяцца і малодшыя і старэйшыя — ад 8 да 30 год. Музычным кіраўніком і адначасова выкладчыкам курса з'яўляецца Антон Каральчук. Курс будзе працягвацца адзін год у залежнасці ад поспехаў паасобных курсантаў.

Адзін з пакояў Таварыства заўсёды запаўняецца гукамі домбраў, гітар і мандалін.

Курсанты вучацца іграць на такіх інструментах, як акардэон, цымбалы, домра, гітара і мандаліна. Найбольш аматараў паступіла на акардэон.

На будучыню Гарадскі Аддзел мае намер стварыць з самых здольных выпускнікоў курса аркестр.

Тэкст і фота — А. А.

Чытачы пішуць

Рэдакцыя »Нівы«

БЕЛАСТОК

Тыднёвік «Ніву» я чытаю ад пачатку яго існавання. Першы нумар, які папаў у мае рукі, быў для мяне вялікай нечаканасцю. З таго часу я заўсёды стараўся кожны наступны нумар атрымаць у кіёску, а з пачатку гэтага года з'яўляюся пастаянным падпісчыкам.

Не адзін раз хацелася напісаць нейкія свае заўвагі, і ніколі не давялося зрабіць гэтага сапраўды. Заўсёды ўстрымлівала тое, што вельмі слаба валодаю беларускай мовай.

Я выхаваўся пераважна ў асяроддзі палякаў, з беларусамі стыкаўся толькі ў дзіцячых гадах, і цяпер адзінай сувяззю з усім тым, што беларускае, з'яўляецца для мяне «Ніва». Тое, што я сёння адважыўся напісаць ў рэдакцыю, гэта заслуга «Нівы».

«Ніва» для мяне — гэта адзіная крыніца інфармацыі аб жыцці, працы і творчасці беларускага насельніцтва ў Польшчы, гэта настаўніца беларускай мовы, гэта ластаўка, якая павінна чырыкаць пад кожнаю беларускаю страхою.

Рэдакцыі і супрацоўнікам «Нівы» жадаю ўсяго добрага і яшчэ лепшых дасягненняў у Новым 1959 годзе.

В. НАВІЦКІ
Ваяводства Аполе

Паважаная рэдакцыя „Нівы"!

Вельмі прыемна адчуць і не менш прыемна адзначыць карысць Вашай газеты ў справе папулярызацыі роднай мовы. Дазвольце пажадаць Вам у наступаючым Новым годзе вялікіх поспехаў у гэтай надзвычай важнай і карыснай справе!

ІВАН ТАРАСЮК
БССР

Г. Валкавыцкаму

Беласток

Вельмі рад перадаць Вам, паважаны сябра, і ў асобе Вашай, усяму калектыву «Нівы» і БГ-КТ, беларускай грамадскасці, сваё шчырае навагодняе і святачнае віншаванне.

Жадаю ў надыходзячым годзе шчасця і поспехаў у жыцці, яшчэ большага плёну на ніве грамадска-культурнай дзейнасці.

АЛЕСЬ ТРАЯНОЎСКІ
Мінск

Папраўка

У мінулым нумары ў артыкуле п. з. «Такім будзе Беласток» укралася памылка.

У сказе, дзе гаворыцца, што ў Беластоку будзе палепшаны брук на працягу 116 км., павінна быць — 16 км.

„NIWA"

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok. M. C. Skłodowskiej 7. tel. 54-14.
Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. tel. centr. 37-41. red. naczelny i sekretariat 26-89.
Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł. kwartalnie — 7.20 zł. półrocznie — 14.40 zł., rocznie — 28.80 zł.
Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć, na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granica: kwartalnie — 10.15 zł. półrocznie — 20.30 zł. i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.
Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich tak i zamorskich z wyjątkiem krajów demokracji ludowej należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONA" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto N.B.F. Warszawa 2-6-51. Prenumerata rocznawraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4,16
Nkł. 5.000 Błtk. E- 1

Народны каляндар

СТУДЗЕНЬ

Студзень — году пачатак, зіме — сярэдзіна! На Новы Рок прыбудзе дня на зайчы скок. На Вадохрышча дзень цёплы, будзе хлеб цёмны.

Калі студзень добра марозіць, селянін лучынку паліць і дровы з лесу возіць.

Хавай нос у Апанасаўскі мароз.

На Аксіню поўзіміцу дарогу перамяце, а корм падмяце.

Калі ў студзені даждажы, дабра не ждзы.

Студзень імглісты — мокры год, студзень халодны — позняя вясна і дажджлівае лета. Студзень мяце — ліпень залье.

На Вадохрышча вельмі сцюдзёна — у жніво будзе вельмі горача.

Вінаваты Янка Купала

Хадзіў я перад святамі па кнігарнях і, будучы нацыянальна ўсвядомленым, шукаў для Дзеда Мароза беларускіх кніжак. Мая нацыянальная гордасць бунтавалася, калі ўсюды чуў аднолькавы адказ: «Няма».

— Як жа так, — думаў я, — збіраемся святкаваць юбілей Беларусі і няма беларускіх кніжак?

У адной кнігарні надзея на поспех маіх пошукаў нечакана лопнула, як мыльная бурбалка. Сярод гурбы кніжак стаяў пажылы грамадзянін і, трымаючы ў руках тоўсты аднатомік Янкі Купалы, выдання 1952 года, злавешча ўскрыкваў:

— Купала вінаваты! Купала вінаваты! Слухайце мяне, абвінавачваю Купалу!

З святым абурэннем глядзеў я на чалавека, які падняў руку на нацыянальную святыню, а той шугаючы рукамі даказваў:

— Гэта ён сказаў:

Кожны край мае тых,
што апяваюць,
Чым ёсць для народа
ўпадак і хвала,
А беларусы нікога ж
не маюць,
Няхай жа хоць будзе
Янка Купала.

Нічога ў гэтым не бачыце дрэннага? О, наіўныя! А ці вам сэрца не баліць ад сцвярджэння «беларусы нікога не маюць?» Ну, няхай і нікога не маюць, але нашто гэта выяўляць?

Але і гэта яшчэ малая бяда, кожны паэт лічыць, што да яго не існавалі паэты. Бяда ў тым, што Купалу паверылі. Але і гэта яшчэ не галоўная бяда. Ад думкі, што маем толькі аднаго паэта, багацейшымі не станем. Бяда ў тым, што памылковы верш пераклалі на іншыя мовы.

— І ты, чалавеча (тут ён непасрэдна звярнуўся да мяне), хочаш купіць беларускія кніжкі? Паспрабуй, дакажы, што недзе ў Мінску выйшаў збор твораў Багдановіча, што Максім Танк выдаў двухтомнік, а Міхась Лынькоў адны толькі «Векапомныя дні» у чатырох тамах. Паспрабуй пераканай, што апрача Купалы выйшла і выходзіць шмат беларускай літаратуры. Аўтарытэтна прадэкламуюць табе гэты няшчасны верш і запрапануюць яшчэ раз купіць вось гэтую кніжку.

Тут ён у натхненні ўзняў над галавою аднатомнік Янкі Купалы і бліскучымі вачыма вадзіў па сабраўшыхся навокал аматарах красамоўства.

— І ты яшчэ кажаш, што тут ні пры чым Купала, — пераканаўшыся, што мае падтрымку прысутных, дабіваў мяне аратар. — Хай будзе і не прычым, але для святога спакою прапаную выправіць памылку і ў радку, у якім гаворыцца, што беларусы нікога не маюць, слова «не маюць» замяніць словам «не мелі»

Прыперты да муру, прызнаў я памылку Янкі Купалы і галасаваў за папраўку. Сумняваюся толькі, ці гэты стыхійны мітынг і прынятая рэзалюцыя будуць мець нейкі ўплыў на забеспячэнне кнігарняў беларускімі кніжкамі

КРОПКА

Новыя законы

Дзяўчаты, якія страляюць вачыма за маладымі хлопцамі, падлягаюць кары з параграфа за самавольнае ўжыванне агнявой зброі.

*

Маладыя хлопцы, якія баламуцяць чужых жонак, падлягаюць кары з параграфа за бясправўнае ўжыванне чужой уласнасці.

*

Старыя людзі, якія прыстаюць да дзяўчат ці маладых жанчын, падлягаюць кары з параграфа за паляванне ў недазволены час.

*

Дзяўчаты і жанчыны, якія фарбуюцца, падлягаюць кары з параграфа за будаўляную перарабку без дазволу мясцовай улады.

Злажыў — ЯНКА

Бяда

Аднойчы на Каляды адзін лакомы аб'еўся каляднай кашы ды і пытае гаспадара:

— Ці ў цэлым свеце ёсць каша?

— У цэлым. — адказаў гаспадар.

— Бяда, прапаў народ.

А. БЕРАЗАВЕЦ

Навагодняя сустрэча

Майму прыяцелю ўдалося нейк скамбінаваць (па блату) білецік на навагодні баль - маскарад. Жонцы схлусіў ён, што быццам усю ноч будзе перападлік рабіць у магазіне (як заўсёды перад новым годам). Цёшчу ветліва ў ручку пацалаваў, дзеткам святочным капялюшом памахаў і сарваўся мой сябра з хаты, быццам той цюцька з ланцуга.

Баль быў у разгары. Музыканты аж надрываліся. Серпентын танцуючых вясёлкай акружаў залу. Тут нечакана прыяцелю зацерушыла вока адна андалузачка. Увайшла яна ў залу самастойна, без кавалера. У разрэзах яе масачкі вочы зьёздамі гараць. Чорная сукенка шчыльна аблягла фігурку. А фігурка такая, што... Эх, трымайце мяне, браткі родныя! Прыяцель мой падкраўся да гэтай андалузачкі, як кот да смятаны, і зачырыкаў ёй па-салаўінаму:

— Прабачце, калі ласка, па-іспанскі я ні «бэ» ні «мэ», однак зайздрошчу іспанцам, што ў іх такія прыгажуні водзяцца. Андалузачка зубкі скаліць, ды прапануе адразу:

— Мо' ў буфет пройдзем?

Вядома, прыяцель мой з ахвотай пацягнуўся ў буфет. Ён хутка асядлаў столік у цёмным куточку і збіраўся ўжо два брутэрброды заказаць, але андалузачка натурышчы ёй віна і піражнага хочацца.

П'юць яны віно і піражным закусваюць, а прыяцель мой дзівіцца, што галава яго кружыцца пачынае. Віно ж слабое. А тут андалузачка нагу за нагу закінула, ды так, што не толькі закрытае тоненькім нейлонам яе кругленькае каленца відаць, але і далей...

Прыяцель мой пачуў, як гэтае каленца ўпоперак яго горла залягло і дрыжачым голасам кажа ён сваёй даме:

— Мілая грамадзяначка іспанскай нацыянальнасці, дазвольце быць вашым трубадурам.

А яна яму, усміхаючыся, адказвае:

— Ох, вы свавольнік. У хаце мо' жонка з дзецьмі чакае, а вы тут мне амура строіце.

Прыяцель апраўдваецца:

— Забажыцца магу — жонкі не маю. З дзедапрадзеда халасцяком па божым свеце хаджу. Дазвольце ж пальчык пацалаваць. (Цалуе пальчык і далей шчабеча):

— Калі б яшчэ вас у іспанскія губкі пацалаваць, дык і паміраць не шкада было б грэшнаму.

І падумайце толькі, людзі добрыя, цалуе гіцаль губкі андалузачкі, а тут шум падняўся. Гадзіннік дванаццаць б'е. Прысутныя тосты выкрыкваюць, маскі здымаюць. Андалузачка таксама маску сарвала і... прыяцель мой ад жаху на крэсла асунуўся. Перад ім стаяла ўжо не какетлівая андалузачка, а яго ўласная жонка.

— Ах, ты стары хрыч! зацягнула яна вельмі знаёмую прыяцелю песню. Я табе зараз так заандалужу, што ў тваіх бессаромных вачах іспанскія звёзды заскачуць.

Карацей кажучы, вельмі непрыемны перападлік у майго таварыша выйшаў.

Аказваецца, нельга ашукваць жонак. Лёгка ў хацелася неаднойчы пасля, цяжкім каменнем на сэрцы ляжа.

Дзядзька Лявонь.

Вазьміся, сынку, за работу

Цямнела. З неба сыпаліся пушыстыя сняжынкі, засцілаючы белым пакрывалам зямлю. Па вуліцах снавалі пары па-святочнаму апранутых людзей, спяшаючы ў абранае месца, каб разам з найбліжэйшымі сустрэць Новы Год. На адной з вуліц горада, насупраць новага будынка стаяў абсыпаны снегам, у шапцы - вушанцы і доўгай сялянскай світцы, падпаясанай шырокай дзягай, згорблены ад старасці дзед. Патопаўшы акачанелымі нагамі, дзед хухнуў некалькі разоў у замёрзшыя рукі і, крэкчучы, прысеў на краю шырокіх цэментных сходаў будынка.

— Што, дзеду, стаміўся! — гукнуў яму над вухам малады юнак, які быццам з-пад зямлі вырас перад дзедам.

Старэча аж падскочыў ад нечаканасці.

— Ну, дзеду, давай справаздачу! Кажы, што натварыў за сваю кадэнцыю?

— Што натварыў я, сынку, не стану казаць. Сам убачыш. Я вось лепш скажу табе, чаго не паспеў і не здолеў зрабіць. Сядай каля мяне, ды слухай.

Юнак сеў побач на палу дзедавай світкі і насцярожана наставіў вушы.

— Прайдзіся, сынку, па нашых бібліятэках. Зусім мала ўбачыш там беларускіх кніжак. Скокні, напрыклад, у Гарадок, там у бібліятэцы ўсяго толькі чатыры (!) беларускія кніжкі. А ведай, што бібліятэка ў Гарадку не выключная.

— Ну, але ж ёсць хіба ў нас школьныя бібліятэкі. Чаму ж іх не выкарыстаць? — заўважыў юнак.

Старэчы лоб дзеда яшчэ больш паморшчыўся. Відаць не зусім прыемна было яму выводзіць з памылкі юнака — аптыміста. Дзед пакорпаўся ў глыбокіх кішэнях світкі, выцягнуўшы адтуль люльку, набіў яе самасадам ды закурыў.

— Бач, сынку, гэтая справа не лепш выглядае і ў школьных бібліятэках. Ды і наогул, хачу табе сказаць, што з беларускім школьніцтвам у нас не зусім добра. Тысячы нашых дзетак не вучацца сваёй роднай мове. Кажуць, што нехапае настаўнікаў, нават Педагагічны ліцэй у Бельску — кузня беларускіх настаўніцкіх кадраў — не мае свайго настаўніка па беларускай мове.

Юнак увесь час смакавіта пазіраў на дзедаву люльку. А дзед, быццам заразіўшыся хваробай красамоўнасці ад некаторых нашых дзеячоў, не зважаючы на яго, усё гаварыў і гаварыў на тую ж тэму.

— Дай, дзеду, зацягнуцца разок, — не вытрымаў нарэшце юнак.

— Ты гэта пра што? — устрапянуўся дзед.

Юнак шматзначна зірнуў на люльку, праглынаючы слінку.

— А, люльку. На, на, пацягні, сынок.

— Выходзіць, — распачаў юнак, з асалодай цягнучы дзедаву люльку, — што культ..., культ..., культ... ура!!! — чхнуў юнак ад моцнага дзедавага тытуню, — патрабуе нямала самаадданай і ахвярнай працы.

— Вось, вось, сынку, ты вельмі слушна сказаў, — заўважыў дзед. — Бяда ў тым, што культурная дзейнасць у нас неаднойчы праводзіцца на «ура». Няма пастаяннай працы ў гэтым напрамку, няма дбайнасці.

— Ну, а як на гэта глядзяць нашыя дзеячы, актыў Таварыства? — пацікавіўся юнак.

— Кепска! — станоўча адказаў дзед. Большасць часу ў нас праводзіцца на сажністых нарадах, абмеркаваннях, сходах. Дзе ж тады знайсці час на канкрэтную работу з людзьмі? Дык вось, сынку, цягні іх на вёску.

У гэты час на вежы гарадской ратушы гадзіннік пачаў біць 12.

— Ну, сынку, мне пара, — сказаў, падняўшыся, стары, выцягваючы з-за пазухі традыцыйную пляшку тутэйшай народнай і здорава з яе сярбануўшы, перадаў у рукі юнаку.

— Мо' такая, як цюцюн? — асцярожна спытаў юнак.

— Паспрабуй, — выціраючы рукавом світкі вусы, з усмешкай адказаў дзед.

— Юнак сярбануў і закашляўся.

— А каб яе гарачка, пячэ, як агнём, — хапаючы паветра, прамовіў юнак і аддаў дзеду пляшку.

— А што ж за яна без наклейкі? — пацікавіўся юнак.

— Называецца яна нейк з французскага «самжане», — адказаў дзед, хаваючы парожнюю пляшку ў кішэнь світкі, але яна наша, вясковай прадукцыі. Раджу табе, даражэнькі, калі будзеш у вёсках, звярні ўвагу на гэтую прадукцыю, ды адцягні ад яе сялян. Нічога добрага яна не дае нікому. Ды і сам глядзі не пі.

— Ну, сынку, бывай здароў і пачынай сваю дзейнасць.

Моцна абняўшыся, яны тройчы пацалаваліся і разышліся.

ШУЛЯК І СВАЯК

